

РЕЦЕНЗІЇ. ПОДІЇ

У ВІНОК ШАНИ ВЕЛИКОМУ ВЧИТЕЛЮ КИТИЦЯ ВІД ВДЯЧНОЇ УЧЕНИЦІ

**До 100-річчя від дня народження доктора філологічних наук,
професора Ю. О. Жлуктенка та 25-річчя відходу у вічність**

Професор Юрій Олексійович Жлуктенко [18 (31). VIII 1915, с. Олександрівка, тепер Новомосковського р-ну Дніпропетровської обл. – 4. II 1990, Київ] – один із найвидатніших українських германістів другої половини ХХ віку, що мислили категоріями української науки. Юрій Олексійович був людиною глибокого філологічного хисту, енциклопедичних знань, небуденно багатой духовності, надзвичайної доброзичливості, принциповості й ви-могливості, невсипущої енергії. Уся науково-педагогічна діяльність дослідника, широке коло його творчих інтересів і масштабність пошукового доробку сприяли активізації української філології в контексті світової славистики, поглибленню заходо- та сходознавчих студій, значному розвитку іноземної філології в Україні. Багатоаспектні й різнобічні його праці, сповнені глибокої спостережливості та творчих роздумів, – зразок наукової до-вершеності та високої лінгвістичної культури для багатьох поколінь. У численних галузях української філології, зокрема в соціолінгвістиці, загальному мовознавстві, германістиці, контрастивній лінгвістиці, психолінгвістиці, перекладознавстві, лексикографії, фразеології, методиці викладання іноземних мов та української мови як іноземної, науковець часто був першопрохідцем, “піонером з сокирою важкою” (П. Куліш). Він намагався підняти до най-вищого рівня рідну філологію, усвідомлював необхідність досліджувати рідну мову, рідну словесність у світовому філологічному контексті. Професор постійно дбав про джерела збагачення інтелектуального потенціалу нації, у дуже складні часи докладав неймовірних зусиль заради ідеї національного відродження у науці, побудови національної пам’яті в філології. Його породив наш рідний край, його виховували й формували суворі, часто трагічні, обставини цього краю. Він – його невід’ємна, невіддільна частина.

Професор зумів обпалити багатьох невситимою жагою творчого пошуку та терпеливо допомагав не одному початківцю зіп’ятися на ноги й підійматися крутойдучими стежинами науки. Учив своїх послідовників не тільки фахових справ. Учив правдивості, самовідданості, самовимогливості, невибагливості і скромності. В умовах тоталітарного режиму був зразком відважного науковця. Для багатьох був неперевершеним учителем на суперечливій дорозі українства, на нелегкій дорозі до самих себе, до своїх джерел, до своєї нації. Зневажав, як він висловлювався, “прилипал” до науки. У цьому був несхитним.

Доля подарувала мені щастя бути ученицею шановного Професора. Ішлося не про навчання в університеті чи про аспірантуру. Усе розпочалося із наукової конференції. У Львові 24–26 січня 1967 р. відбувалася Третя науково-методична конференція викладачів іноземних мов вузів міста Львова (на жаль, тоді слово вуз побутувало у нашому мовленні). На секційному засіданні я виступила з доповіддю на тему “Про виховання культури рідної мови у студентів немовних вузів”. У перерві професор Ю. О. Жлуктенко підійшов до мене

та запитав про сферу моїх наукових інтересів. Тоді я викладала англійську мову у Львівській державній консерваторії імені Миколи Лисенка (тепер – Львівська національна музична академія імені Миколи Лисенка) і працювала над темою з історії германських мов, про що й повідомила Професора. Юрій Олександрович сказав, що є чимало наукових проблем перекладозначного характеру, які стосуються української та англійської мов...

Оця, здавалося б, коротка розмова перемінила моє життя. Покинула я історію германських мов і зацікавилася перекладознавством. Хоча це зовсім не входило в його обов'язки, Юрій Олександрович постійно консультував мене, навчав, радив. Завдяки Йому я познайомилася з Григорієм Порфирівичем Кочуром, який також відіграв важливу роль у моєму професійному зрості. Згодом Юрій Олександрович став керівником моєї кандидатської дисертації, консультантом і натхненником докторської, беззаперечним науковим авторитетом, дуже близькою, рідною людиною назавжди. Роками виправляв мої тексти, писав критичні зауваження, вчив дошукуватися істини, повідомляв про різні наукові події.

Минуло вже 25 років з часу відходу Юрія Олександровича у вічність. Цей день – 4 лютого 1990 р. – був одним з найтрагічніших у моєму загалом нелегкому житті. Але Юрій Олександрович, його науковий авторитет завжди зі мною і з тими, кого я навчаю і виховую. В моєму кабінеті є портрет професора Ю. О. Жлуктенка і, дивлячися в його мудрі, лагідні очі, я часто вирішую ті чи інші складні кафедральні проблеми. З 1 листопада 1994 р. на факультеті іноземних мов Франкового університету у Львові постійно діє Методологічний семінар з проблем перекладознавства і контрастивної лінгвістики імені професора Юрія Олександровича Жлуктенка, що сприяє вишколу молодих перекладознавчих кадрів.

Роксолана Петрівна Зорівчак,
доктор філол. наук, проф.
Львівського національного
університету імені Івана Франка

Львів, 20 серпня 2015 р.